



Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 27/2022 van 16 februari 2022

Betreft: Adviesaanvraag over een ontwerp van besluit van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot wijziging van het besluit van het Verenigd College van 9 december 2004 betreffende de erkenning en de subsidiëeringswijze van de centra voor algemeen welzijnswerk (CO-A-2022-006)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna 'de Autoriteit'),
Aanwezig: Mevrouw Marie-Hélène Descamps en de heren Yves-Alexandre de Montjoye en Bart Preneel;

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, en met name de artikelen 23 en 26 (hierna 'WOG');

Gelet op verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna 'AVG');

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna 'WVP');

Gelet op de aanvraag van de heer Alain Maron, lid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie bevoegd voor Sociale Actie en Gezondheid, ontvangen op 24 december 2021;

Brengt op 16 februari 2022 het volgende advies uit:

I. DOEL EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Het lid van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (hierna 'GGC') bevoegd voor Sociale Actie en Gezondheid (hierna 'de aanvrager') vroeg op 24 december 2021 het advies van de Autoriteit over een ontwerp van besluit van het Verenigd College tot wijziging van het besluit van het Verenigd College van 9 december 2004 betreffende de erkenning en de subsidiëringwijze van de centra voor algemeen welzijnswerk (hierna 'het ontwerp').
2. Het besluit van het Verenigd College van 9 mei 2019 geeft uitvoering aan de ordonnantie van 7 november 2002 betreffende de centra en diensten voor bijstand aan personen, waarvan artikel 7 als volgt luidt:

"De in artikel 3 bedoelde centra en diensten worden na advies van de afdeling, door het Verenigd College erkend, voor een periode van maximum vijf jaar, die hernieuwbaar is.

Om erkend te worden dienen de centra en diensten aan de hiernavolgende normen en aan de door het Verenigd College vastgestelde normen te beantwoorden, na advies van de afdeling.

Deze normen hebben onder meer betrekking op de volgende elementen:

1° het verbod van elke discriminatie op grond van politieke, culturele, raciale, filosofische of godsdienstige overwegingen of op grond van de seksuele geaardheid;

2° het respect van het privéleven en de individuele rechten van de persoon;

3° de verplichting hun opdrachten ten gunste van de gebruikers te vervullen, ongeacht zij Nederlandstalig of Franstalig zijn;

4° de nadere regels voor de inspraak en van beroep van de gebruikers;

5° de specifieke opdrachten van de centra en diensten;

6° de nadere regels voor de opvang van en de bijstand aan personen;

7° de kwaliteit van de dienst, namelijk het geheel van eigenschappen en kenmerken van de hulp of dienstverlening die van belang zijn voor het voldoen aan vastgelegde of vanzelfsprekende behoeften van de gebruiker;

8° de omvang, de kwalificatie en de moraliteit van het personeel en de directie;

9° de verplichting voor de personen die, onverschillig welke hoedanigheid, deelnemen aan de activiteiten van het centrum of de dienst om het beroepsgeheim te eerbiedigen;

10° het huishoudelijk reglement;

11° de specifieke architectonische en veiligheidsnormen;

12° de boekhouding;

13° de regels voor de financiële bijdrage van de begunstigden;

14° het territorium waarop de centra en diensten werkzaam zijn;

15° het activiteitenverslag;

16° de gelijkvormigheid met de programmering bedoeld in artikel 5, desgevallend."

3. Het gewijzigde besluit bevat ook een reeks delegaties aan de "*Ministers*" waaronder wordt verstaan "*het lid of de leden van het Verenigd College dat of die bevoegd zijn voor het beleid inzake Bijstand aan Personen.*" De Autoriteit heeft begrepen dat deze delegatie onder meer wordt uitgevoerd door middel van richtlijnen aangaande het subsidiebesluit¹. Voor alle nuttige doeleinden herinnert de Autoriteit eraan dat, wanneer een ordonnantie het College machtigt om bepaalde preciseringen aan te brengen, een subdelegatie aan de ministers in principe niet geoorloofd is. Zoals de afdeling Wetgeving van de Raad van State regelmatig opmerkt, doet dit immers afbreuk aan het beginsel van de eenheid van verordenende macht en het beginsel van de politieke verantwoordelijkheid van de ministers. Bovendien ontbreken de waarborgen waarmee de klassieke regelgeving gepaard gaat, zoals die over de bekendmaking, de preventieve controle van de Raad van State, afdeling Wetgeving, en de duidelijke plaats in de hiërarchie der normen. Een dergelijke delegatie kan slechts worden aanvaard voor zover het gaat om maatregelen met een beperkte en technische draagwijdte².

4. Bij de indiening van de adviesaanvraag preciseerde de gedelegeerde ambtenaar dat specifiek advies wordt gevraagd over de volgende artikelen:
 - 17³: Bijwerking van de verwerking van de persoonsgegevens die opgenomen zijn in de vertrouwelijke dossiers die de door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie erkende centra voor gezinsplanning verwerken en bewaren;
 - 2, 22, 23, 29 en 38 (wat dit laatste artikel betreft, meer bepaald de door het ontwerp ingevoegde artikelen 65/4 en 65/8): Invoering van een systeem voor de subsidiëring van door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie erkende centra voor gezinsplanning, waarvoor de administratie bepaalde documenten zal verwerken die persoonsgegevens aangaande het personeel van de centra bevatten.

5. De administratie zal de volgende documenten verwerken:

¹ https://www.ccc-ggc.brussels/sites/default/files/EspacePro_Professionelen/SubventionsFacultatives_FacultatieveSubsidies/nl/brochure_hetsubsi diebesluituitgelegd_06082019.pdf

² Zie in die zin advies 70.211/1 van de Raad van State van 20 oktober 2021, punt 5

³ Ter vervanging van artikel 21 dat momenteel als volgt luidt: "*Het centrum maakt voor elke gebruiker, bij zijn eerste aanvraag tot tussenkomst, wanneer een opvolging noodzakelijk is, een vertrouwelijk dossier op. Dit dossier wordt, onder de verantwoordelijkheid van de coördinator van de centra, in een hiervoor geschikt en gesloten meubel of in een hiertoe voorbehouden en gesloten lokaal bewaard. Indien deze dossiers op de computer verwerkt werden, worden deze gegevens beveiligd.*"

- een uittreksel uit het strafregister van de coördinator en het personeel van het centrum voor algemeen welzijnswerk dat ten hoogste van een maand vóór de indiening van de aanvraag dateert⁴;
 - de gebruikte methoden en behaalde resultaten (voor de centra voor gezinsplanning, vermelding van een monitoring van vrijwillige zwangerschapsonderbrekingen bij het RIZIV);
 - een kopie van de loonbriefjes van het gesubsidieerde personeel of van hun individuele rekeningen of attesten als bewijs van de betaling van bedrijfsvoorheffing en RSZ-bijdragen⁵;
 - het bewijs van de betaling van erelonen aan zelfstandigen;
 - het volledige overzicht van de uren besteed aan juridische, psychologische en medische consultaties waarvoor het RIZIV niet tussenkomt;
 - het overzicht van de uren besteed aan multidisciplinaire vergaderingen;
 - de bewijsstukken voor de kosten van de animatieactiviteiten op het vlak van relationele, emotionele en seksuele voorlichting;
 - een overzicht van de gevolgde opleidingen;
 - wijzigingen in de lijst van personeelsleden die tijdens het voorbije kwartaal in dienst waren.
6. Het ontwerp wijzigt ook artikel 33 van het besluit en schrijft voor dat het jaarlijkse activiteitenverslag een analyse moet bevatten *"van de gebruikers van het centrum voor algemeen welzijn en de ondervonden problemen. Deze gegevens worden geanonimiseerd."* [vrije vertaling]
7. Het ontwerp preciseert verder dat de notulen van de multidisciplinaire vergaderingen gedurende ten minste vijf jaar door het centrum voor gezinsplanning moeten worden bewaard.

II. ONDERZOEK VAN HET ONTWERP

1. Rechtsgrondslag en legaliteitsbeginsel

8. De Autoriteit herinnert eraan dat, conform een gezamenlijke lezing van artikel 8 van het EVRM, artikel 22 van de Grondwet en artikel 6.3 van de AVG, elke overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven moet berusten op *"een voldoende precieze wettelijke bepaling"* die aan een

⁴In het geval van de centra voor gezinsplanning gaat het om een uittreksel uit het strafregister dat conform artikel 596, 2e lid, van het wetboek van strafvordering wordt uitgereikt.

⁵ en voor de centra voor gezinsplanning:

- een kopie van het diploma
- de arbeidsovereenkomst en de aanhangsels daarbij, met vermelding van de uitgeoefende functie en de gepresteerde arbeidsduur;
- desgevallend de overeenkomst gesloten met voltijdse equivalenten in zelfstandigenstatuut;
- het rijksregisternummer;
- de anciënniteitsbewijzen.

dwingende maatschappelijke behoefte tegemoetkomt en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. Een dergelijke nauwkeurige wettelijke bepaling definieert de wezenlijke elementen van de verwerkingen van persoonsgegevens die gepaard gaan met een overheidsinmenging.⁶ In principe kan de uitvoerende macht deze bevoegdheid slechts krijgen met het oog op de uitvoering van maatregelen waarvan de wezenlijke elementen vooraf door de wetgever vastgesteld zijn.

9. Hoewel sommige van de gegevensverwerkingen waartoe het ontwerp aanleiding geeft geen significante inbreuk maken op de rechten en vrijheden van de betrokkenen, merkt de Autoriteit op dat dit niet kan worden gezegd van de verwerking van de gegevens van de gebruikers, noch van de strafregistergegevens van de coördinator en het personeel van het centrum voor algemeen welzijn. De gebruikers zijn immers per definitie mensen die als kwetsbaar kunnen worden beschouwd. Het verwerken van gegevens in verband met hun opvolging komt neer op het verwerken van gegevens aangaande hun staat van behoefte en impliceert de verwerking van bijzondere categorieën van gegevens in de zin van artikel 9 van de AVG.
10. Daarom moet de ordonnantie, conform artikel 22 van de *Grondwet*, de 'wezenlijke elementen' definiëren van de verwerking waaraan de gegevens van de gebruikers en de strafregistergegevens van de coördinator en het personeel van het centrum onderworpen worden. Het gaat om deze elementen: het precieze doel (de precieze doeleinden)⁷, waarvan bij lezing reeds kan worden afgeleid welke gegevensverwerkingsverrichtingen zullen worden ingevoerd voor de verwezenlijking ervan, de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n), de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van (dit) (deze) doel(einden), de bewaartermijn van de gegevens⁸, de (categorieën van) betrokkenen van wie de gegevens zullen worden verwerkt, de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens zullen worden meegedeeld⁹ en de omstandigheden waarin ze zullen worden meegedeeld, evenals de eventuele beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot en met 22 en 34 van de AVG. Gelet op de vele wijzigingen die vereist zijn, wenst de Autoriteit dat haar een ontwerp van wijziging van de ordonnantie voor advies wordt overgemaakt vóór de goedkeuring van het ontwerp.
11. Voor andere gegevensverwerkingen volstaat het daarentegen dat het doel of de doeleinden van de verwerking en de verwerkingsverantwoordelijke in de ordonnantie worden vermeld. De vaststelling

⁶ Zie DEGRAVE, E., "*L'e-gouvernement et la protection de la vie privée - Légalité, transparence et contrôle*", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, blz. 161 e.v. (zie o.a.: EHRM, arrest Rotaru t. Roemenië 4 mei 2000). Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (blz. 63), arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (blz. 17) en arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (blz. 26)

⁷ Zie ook artikel 6.3 van de AVG.

⁸ Het Grondwettelijk Hof heeft reeds erkend dat de wetgever over de mogelijkheid beschikt om "*de vereisten inzake de bewaring van persoonsgegevens en de duur van die bewaring op een algemene wijze te regelen*", arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.23.

⁹ Bijvoorbeeld: Grondwettelijk Hof, arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 e.v.

van de overige wezenlijke elementen kan op geldige wijze aan de regering worden gedelegeerd, op voorwaarde dat deze delegatie voldoende nauwkeurig omschreven is.

12. In verband met de delegatie herinnert de Autoriteit eraan dat de Raad van State meent dat de vermelding van regels betreffende *"de moraliteit van het personeel en de directie"* niet kan worden beschouwd als een bepaling die specifiek toestemming verleent voor het verwerken van gegevens die op een uittreksel uit het strafregister vermeld staan. Tenzij artikel 7 van de ordonnantie in dit opzicht wordt gewijzigd, mogen dergelijke gegevens bijgevolg niet worden verwerkt.¹⁰

2. Doeleinden

13. In overeenstemming met artikel 5.1.b) van de AVG mogen persoonsgegevens alleen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verwerkt. Voorts moet volgens artikel 6.3. van de AVG, gelezen in het licht van *considerans 41* van de AVG en artikel 22 van de Grondwet, het doel voldoende uitdrukkelijk en nauwkeurig worden geformuleerd, zodat het voor de rechtzoekenden duidelijk is wat de precieze redenen voor de verwerking van hun persoonsgegevens zijn. Uit dit doel moeten de rechtzoekenden kunnen afleiden welke gegevensverwerkingen noodzakelijk zijn om dat doel te bereiken.
14. Bij de indiening van de adviesaanvraag verklaarde de gedelegeerde ambtenaar dat de doeleinden konden worden afgeleid uit de ordonnantie van 7 november 2002, namelijk voor artikel 17 de *"opdracht van openbaar nut en algemeen welzijn"* en voor de overige bepalingen van het ontwerp de *"opdracht van openbaar nut"* en de *"subsidiëring van de centra"*.
15. Het doel mag echter niet worden verward met de grondslag voor de rechtmatigheid van de verwerking (in dit geval niet de vervulling van een opdracht van openbaar nut, maar de nakoming van een wettelijke verplichting). Om de verwerking te kunnen aanmerken als noodzakelijk voor de uitvoering van een opdracht van openbaar nut, moet de opdracht in het algemeen door een voldoende nauwkeurige en specifieke norm toegewezen zijn en moet de verwerking daadwerkelijk noodzakelijk zijn voor de uitvoering van die opdracht. Dit zou het geval kunnen zijn voor de verwerking van de persoonsgegevens van de gebruikers van een centrum dat van een OCMW afhangt. In het geval van gesubsidieerde vzw's daarentegen kan de verwerking van de gegevens van de gebruikers alleen worden overwogen op basis van toestemming of op grond van een wettelijke verplichting. Sociale bijstand zou eventueel kunnen worden beschouwd als een legitiem doel voor het bijhouden van een

¹⁰ Zie in dit verband advies 70.211/1 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State van 20 oktober 2021, waarin het volgende staat: *"Het opvragen en raadplegen van het uittreksel uit het strafregister houdt evenwel de verwerking van persoonsgegevens in, waarvoor een bepaling met kracht van wet vereist is die deze verwerking uitdrukkelijk toestaat. Bij gebrek aan een dergelijke delegatie (artikel 29, § 3, 4°, van de ordonnantie verwijst alleen naar regels betreffende "de moraliteit van het personeel en de directie"), zal de betrokken goedkeuringsvereiste uit het ontwerpbesluit worden weggelaten."* (punt 3.3)

gebruikersregister. Dit doel lijkt echter onvoldoende uitdrukkelijk geformuleerd (te meer daar het alleen kan worden "afgeleid") en bovenal merkt de Autoriteit op dat de gegevens (net als deze die onder de andere bepalingen van het ontwerp vallen) ook zullen worden verwerkt voor controle- en rapportagedoeleinden. Deze doeleinden moeten derhalve ook in een wetgevende norm worden opgenomen.

Uittreksel uit het strafregister

16. Uit het voorgaande volgt dat de ordonnantie specifiek moet vermelden voor welke doeleinden de eventuele veroordelingen van de personeelsleden van een centrum - inclusief de coördinator - mogen worden verwerkt.

Andere documenten betreffende het personeel

17. Met het oog op de naleving van artikel 5.1.b) van de AVG mogen de doeleinden van de verwerking van de persoonsgegevens die in andere documenten aangaande het personeel vermeld staan, niet worden samengevat als "subsidiëring".
18. De ordonnantie moet derhalve worden gewijzigd zodat zij de precieze doeleinden vermeldt (bv. de vaststelling van bepaalde subsidies, d.w.z. om bepaalde werknemers te identificeren aan wie specifieke en nominatieve subsidies gekoppeld zijn, om fouten bij de berekening van de subsidies te voorkomen en/of om dubbel ingevoerde gegevens - en dus dubbele subsidiëringen - op te sporen).

3. Proportionaliteit/gegevensminimalisering

19. Artikel 5.1.c) van de AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend en ter zake dienend moeten zijn, evenals beperkt tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden (beginsel van de 'minimale gegevensverwerking').
20. De Autoriteit vestigt de aandacht van de aanvrager op het feit dat een inmenging in het recht op de bescherming van persoonsgegevens slechts toegestaan is indien zij noodzakelijk is en in verhouding staat tot het nagestreefde doel (de nagestreefde doeleinden).¹¹

¹¹ Het verwerken van persoonsgegevens wordt noodzakelijk geacht indien het de minst ingrijpende maatregel is om het hiermee nagestreefde doel (van algemeen belang) te bereiken. Daarom is het noodzakelijk:

- in de eerste plaats dat de gegevensverwerking het nagestreefde doel daadwerkelijk bereikt. Hiervoor moet op basis van feitelijke en objectieve elementen worden aangetoond dat de verwerking van persoonsgegevens doeltreffend is om het beoogde doel te bereiken;
- ten tweede dat een dergelijke verwerking van persoonsgegevens de minst ingrijpende maatregel is ten aanzien van het recht op bescherming van de privacy. Dit betekent dat, indien het mogelijk is het gewenste doel te bereiken door middel van een maatregel die minder ingrijpend is voor het recht op privacy of het recht op bescherming van persoonsgegevens, de oorspronkelijk beoogde gegevensverwerking niet mag worden uitgevoerd. Daarom moet in detail en met feitelijke en objectieve bewijzen kunnen worden aangetoond waarom andere, minder ingrijpende maatregelen niet volstaan om het gewenste doel te bereiken.

21. In dit verband vraagt de Autoriteit zich af wat de redenen zijn voor deze schijnbaar drastische verstrenging van de eisen voor de subsidiëring van de centra voor gezinsplanning. De Autoriteit begrijpt namelijk dat de voornaamste vereiste momenteel wordt geformuleerd in de hierboven genoemde ministeriële richtlijnen, die onder meer het volgende bepalen:

- *Het is de bedoeling dat u in het activiteitenverslag aangeeft of deze doelstellingen behaald zijn of niet. (zie artikel 4 van het standaard subsidiebesluit). U kan dit aantonen aan de hand van de aangereikte indicatoren (...),¹²*
- *Na afloop van de subsidieperiode evalueert de Administratie of de opgelegde doelstellingen al dan niet gehaald werden. Dit doet zij aan de hand van de functionele verantwoording die in principe bestaat uit een activiteitenverslag. Het activiteitenverslag moet aan de Administratie duidelijk maken hoe de activiteit werd uitgevoerd, of de vooropgestelde resultaten werden bereikt en wat de mogelijke oorzaken zijn van een eventuele vertraging of van een gedeeltelijke uitvoering of verwezenlijking;*
- *u vermeldt in de inventaris voor elke werknemer de naam, de aard van het werk, de periode van tewerkstelling tijdens het betreffende jaar, het bedrag van de totale verloning en het gehanteerde barema. De kosten verbonden aan deze tewerkstelling moet u, net als de andere kosten, kunnen verantwoorden met een authentiek bewijsstuk, bijvoorbeeld een attest van uw sociaal secretariaat.*

22. De toepassing van deze hoge eisen moet derhalve worden uitgelegd in de memorie van toelichting bij de norm tot wijziging van de ordonnantie.

23. Zoals hierboven vermeld, moet bovendien een onderscheid worden gemaakt tussen de verwerking van de persoonsgegevens van de gebruikers en de strafregistergegevens van de coördinator en het

Indien de noodzaak van de verwerking van persoonsgegevens aangetoond is, moet ook nog worden aangetoond dat de verwerking in verhouding staat (in strikte zin) tot het nagestreefde doel, d.w.z. dat er een juist evenwicht is tussen de verschillende aanwezige belangen en de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Er moet met andere woorden een evenwicht zijn tussen de aantasting van het recht op privacy en op de bescherming van persoonsgegevens enerzijds en het doel dat deze verwerking beoogt en ook daadwerkelijk kan bereiken. De voordelen van de betrokken gegevensverwerking moeten dus opwegen tegen de nadelen die de verwerking voor de betrokkenen oplevert. Ook hier moet kunnen worden aangetoond dat deze analyse wel degelijk werd uitgevoerd voordat met de verwerking van start werd gegaan.

¹² *O Doelstellingen (art. 2):*

- *het helpen van mensen*
- *het organiseren van bepaalde activiteiten (vorming, infosessies)*
- *het begeleiden van mensen naar de correcte hulpverleners*
- *het aanbieden van een dienst*

*O Indicator: Het behalen van deze doelstellingen **kan** aangetoond worden middels:*

- *het aantal mensen dat geholpen werd*
- *het aantal vormingen/infosessies die georganiseerd werden*
- *het aantal organisaties waarnaar is doorverwezen*
- *het aantal openingsuren (= beschikbaarheid voor het doelpubliek)*

personeel van het centrum enerzijds en de overige gegevensverwerkingen waarin het ontwerp voorziet anderzijds.

Gebruikersgegevens

24. Met betrekking tot de verwerking van de gebruikersgegevens herinnert de Autoriteit eraan dat de evenredigheid van elke verwerking moet worden beoordeeld in het licht van een specifiek verwerkingsdoel. Wanneer hij dit doel in de ordonnantie opneemt, moet de aanvrager ervoor zorgen dat hij in de memorie van toelichting aantoont dat het relevant is om de gegevens te verwerken betreffende *"de gebruikte methoden, de verkregen resultaten en, in het geval van de centra voor gezinsplanning, de monitoring van de vrijwillige zwangerschapsonderbrekingen"*. [vrije vertaling] Indien, zoals de Autoriteit veronderstelt, de verwerking van gepseudonimiseerde of zelfs geanonimiseerde gegevens volstaat om het beoogde doel te bereiken, dient de aanvrager uitdrukkelijk te vermelden dat deze pseudonimisering (of anonimisering) vereist is. Bij de verwerking van bijzondere categorieën van gegevens moet namelijk een onderscheid worden gemaakt tussen de gegevensverwerking door het verzorgend personeel van de centra (die op de toestemming van de patiënten kan berusten) en de latere verwerking voor subsidie- en/of controledoeleinden (die noodzakelijkerwijs op een wetgevende norm berust en waarbij, gelet op het beginsel van de minimale gegevensverwerking, zoveel mogelijk moet worden vermeden om persoonsgegevens te verwerken).
25. In het algemeen is de Autoriteit van oordeel dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de doeleinden - subsidiëring, verifiëring en controle of rapportering - waarvoor elk van de opgesomde categorieën van gegevens mogen worden verwerkt. Desgevallend zou de ordonnantie perfect kunnen overgaan tot delegatie aan het Verenigd College om deze categorieën vast te stellen.

Gegevens vermeld op de uittreksels uit het strafregister

26. In verband met de strafregistergegevens van de coördinator en het personeel van de centra vestigt de Autoriteit de aandacht van de aanvrager op het feit dat de eventuele¹³ opname (in de ordonnantie) van de wezenlijke elementen van de verwerking waaraan deze gegevens onderworpen zullen worden, vergezeld zal moeten zijn van een verantwoording in het licht van het evenredigheidsbeginsel.
27. De Autoriteit herinnert eraan dat het, op grond van het beginsel van de minimale gegevensverwerking van de AVG, belangrijk is dat de eventueel voor te leggen uittreksels uit het strafregister alleen vermelden of de betrokkenen al dan niet veroordelingen hebben opgelopen zoals bedoeld in de wetgeving tot regeling van het betrokken beroep. Om te voorkomen dat kleine of zeer oude veroordelingen een onevenredige belemmering vormen voor de herinschakeling van de betrokkenen¹⁴,

¹³ In de veronderstelling dat deze vereiste niet zou worden geschraapt.

¹⁴ Zie in verband hiermee V. De Greef, *"Surveiller et punir.. Les personnes condamnées par le casier judiciaire", Le casier judiciaire. Approches critiques et perspectives comparées*, onder leiding van V. De Greef en J. Pieret, Brussel, Larcier, coll. Crimen, 2011, p. 21-39

moet de bepaling van de ordonnantie die het College machtigt om te voorzien in de verwerking van de persoonsgegevens op het uittreksel uit het strafregister van de coördinator en het personeel van de centra , derhalve nauwkeurig vermelden van welke categorieën van veroordelingen het personeel, met inbegrip van de coördinator, vrij moet zijn, en gedurende welke periode deze categorieën van veroordelingen niet mogen hebben plaatsgevonden.

28. De Autoriteit plaatst ook vraagtekens bij de relevantie van de verwerking van de strafregistergegevens van alle personeelsleden en niet alleen van degenen "*die tijdens hun werk rechtstreeks in contact komen met de gebruikers en hun familie.*" De Autoriteit is van mening dat dit gebrek aan beperking naar behoren in de ordonnantie moet worden gemotiveerd. Zo niet, moet de ordonnantie zelf deze beperking vastleggen (en eventueel het College machtigen om deze beperking nauwkeurig af te bakenen¹⁵).

Loonbriefjes

29. De Autoriteit vraagt zich af of de systematische mededeling van alle loonbriefjes van het personeel van de centra relevant is. De Autoriteit is van oordeel dat de noodzaak hiertoe in het ontwerp duidelijker moet worden toegelicht, bijvoorbeeld door te verwijzen naar de eventuele wettelijke bepalingen inzake toezicht die deze mededeling verplicht zouden stellen, in plaats van de ordonnantie zelf. De Autoriteit preciseert dat het niet zou volstaan om te verwijzen naar omzendbrieven.
30. Indien de aanvrager deze noodzaak niet kan aantonen, beveelt de Autoriteit aan om te voorzien in de mededeling van gepseudonimiseerde gegevens¹⁶, waarbij de mogelijkheid wordt opengelaten om steekproefcontroles uit te voeren op de niet-gepseudonimiseerde documenten. Indien voor deze oplossing zou worden gekozen, dient te worden verwezen naar het verslag van het Agentschap van de Europese Unie voor Cyberbeveiliging over technieken en beste praktijken inzake pseudonimisering¹⁷ (om redenen die hieronder nader worden toegelicht).

4. Bewaartermijn

31. Conform artikel 5.1.e) van de AVG mogen persoonsgegevens niet worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren gedurende een periode die langer duurt dan de periode die noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt.

¹⁵ Het ontwerp zou bijvoorbeeld kunnen vermelden: "*Dit geldt niet voor: onderhouds- en servicemedewerkers, administratief of financieel personeel dat niet in contact komt met de gebruikers, personeel belast met de telefonische permanentie, ...*" enz.

¹⁶ In artikel 4 (5) van de AVG gedefinieerd als gegevens die "*niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt.*"

¹⁷ ENISA <https://www.enisa.europa.eu/publications/data-pseudonymisation-advanced-techniques-and-use-cases> en <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-proposes-best-practices-and-techniques-for-pseudonymisation>;

Notulen van de vergaderingen

32. De Autoriteit merkt op dat de enige verwijzing in het ontwerp naar bewaartermijnen betrekking heeft op de notulen van de multidisciplinaire vergaderingen. Ze zijn geformuleerd als minimumtermijnen¹⁸.
33. De Autoriteit herinnert eraan dat de namen en voornamen van de aanwezigen die in de notulen van een vergadering vermeld staan, als persoonsgegevens worden beschouwd¹⁹ en is van oordeel dat artikel 5.1.c van de AVG van toepassing is op de bewaring van deze notulen. Daarom moet hun bewaartermijn worden uitgedrukt als een maximum- en niet als een minimumtermijn.

Andere gegevens

34. In het licht van artikel 6.3 van de AVG meent de Autoriteit dat de (maximale) bewaartermijnen van de te verwerken persoonsgegevens moeten worden vastgesteld en vermeld in de ordonnantie voor wat de gebruikersgegevens en de gegevens over strafbare feiten betreft die via de uittreksels uit het strafregister worden verkregen, en in het ontwerp voor wat de overige te verwerken persoonsgegevens betreft, steeds rekening houdend met de verschillende doeleinden en (categorieën van) gegevens.
35. De Autoriteit wijst er verder op dat, gelet op de definitie van persoonsgegevens van artikel 4, 1) van de AVG²⁰, het wissen van een uittreksel uit het strafregister niet mag worden verward met de vaststelling van een termijn voor de bewaring van gegevens in verband met eventuele strafbare feiten die door de betrokkene zijn gepleegd. In tegenstelling tot een dergelijke wissing heeft de vaststelling van een maximale bewaartermijn (in de ordonnantie) immers tot gevolg dat ook gegevens waaruit de inhoud van het uittreksel makkelijk zou kunnen worden afgeleid (weigering van de erkenning of hernieuwing van de erkenning) moeten worden gewist. Het is dus belangrijk deze valkuil te vermijden bij de aanpassing van de ordonnantie.

4. Verwerkingsverantwoordelijke

36. Bij de indiening van de adviesaanvraag verklaarde de gedelegeerde ambtenaar dat uit de ordonnantie van 2002 kon worden afgeleid dat de door de GGC erkende centra de verantwoordelijken zijn voor de in artikel 17 van het ontwerp bedoelde verwerkingen, en dat "*de administratie*" de verwerkingsverantwoordelijke is voor wat de artikelen 2, 22, 23, 29 en 38 (artikelen 65/4 en 65/8) betreft. Gezien de belangrijke inmenging waarvan sprake is bij de verwerking van de

¹⁸ de notulen van de vergaderingen worden "*door het centrum voor gezinsplanning gedurende ten minste vijf jaar bewaard.*" [vrije vertaling]

¹⁹ HvJ-EU (GC), 29 juni 2010, arrest Commissie tegen The Bavarian Lager Co. Ltd, C-28/08, punt 86

²⁰ d.w.z. "*alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon ("de betrokkene"); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identificator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identificator of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon.*"

gebruikersgegevens en de strafregistergegevens, en de vele aanpassingen die in de ordonnantie moeten worden aangebracht, verzoekt de Autoriteit de aanvrager om in de ordonnantie voor elke gegevensverwerking expliciet aan te geven welke persoon of entiteit als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd. Dit voorkomt onduidelijkheid over de identiteit van de persoon of entiteit die als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd, en vergemakkelijkt aldus de uitoefening van de rechten van de betrokkene, zoals bepaald in de artikelen 12 tot en met 22 van de AVG.

37. De Autoriteit maakt van de gelegenheid gebruik om eraan te herinneren dat de verwerkingsverantwoordelijken op passende wijze dienen te worden aangesteld, rekening houdend met de feitelijke omstandigheden.²¹ Het is bijgevolg noodzakelijk om voor elke verwerking van persoonsgegevens te controleren wie het doel van de verwerking nastreeft en over de middelen beschikt om dit doel te realiseren.

5. Hoge standaard voor anonimisering

38. Met betrekking tot de vereiste inzake *"de analyse van de gebruikers van het centrum voor algemeen welzijn en de ondervonden problemen"*, waarnaar in artikel 33 van het besluit wordt verwezen, vestigt de Autoriteit de aandacht van de aanvrager op het feit dat er een verschil is tussen gepseudonimiseerde gegevens - in artikel 4(5) van de AVG gedefinieerd als gegevens die *"niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt"* - en geanonimiseerde gegevens die met geen enkel redelijk middel meer aan een specifieke persoon kunnen worden gekoppeld, en dat alleen laatstgenoemde gegevens niet langer persoonsgegevens zijn en dus conform *considerans 26* van de AVG uitgesloten zijn van het toepassingsgebied van de AVG.²²
39. In het licht van de definitie van persoonsgegevens van artikel 4.1 van de AVG²³ moet er derhalve voor worden gezorgd dat de hoge standaard die voor anonimisering vereist is, wordt gehaald²⁴ en dat

²¹ Zowel de Werkgroep 29 – voorganger van de EDPB – als de Autoriteit hebben benadrukt dat het concept van verwerkingsverantwoordelijke vanuit een feitelijk perspectief moet worden benaderd. Zie: Werkgroep 29, Advies 1/2010 over de begrippen 'verantwoordelijke voor de verwerking' en 'verwerker', 16 februari 2010, blz. 9 (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp169_en.pdf) en Gegevensbeschermingsautoriteit, *Overzicht van de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het licht van de Verordening (EU) nr. 2016/679 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens (AVG) en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen zoals advocaten*, blz. 1. (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/Begrippen_VW_OA.pdf).

²² Zie voor meer informatie Advies 5/2014 (WP216) over anonimiseringstechnieken, 2.2.3, blz. 11 van Werkgroep 29, https://www.privacyindezorg.nl/assets/files/wp216_nl.pdf

²³ d.w.z. "alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon ("de betrokkene"); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identificator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identifier of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon."

²⁴ Met de identificatie van een persoon wordt niet alleen bedoeld op de mogelijkheid om zijn naam en/of adres te achterhalen, maar ook op de mogelijkheid om hem te identificeren via een proces van individualisering, correlatie of gevolgtrekking.

gegevens niet gewoon worden gepseudonimiseerd. De verwerking van gegevens, zelfs indien ze gepseudonimiseerd zijn, moet immers worden beschouwd als de verwerking van persoonsgegevens in de zin van de AVG.

40. Uit het bovenstaande volgt dat, indien het inderdaad om pseudonimisering (en niet om anonimisering) gaat:

- er moet worden verwezen naar het verslag van het Agentschap van de Europese Unie voor Cyberbeveiliging over technieken en beste praktijken inzake pseudonimisering;²⁵
- en deze verwerking onderworpen moet zijn aan alle vereiste garanties en in overeenstemming moet zijn met de heersende beginselen op dit gebied.²⁶

OM DEZE REDENEN,

is de Autoriteit van mening:

- dat de "wezenlijke elementen" van de verwerking van de gebruikersgegevens en de strafregistergegevens van de coördinator en het personeel van het centrum in de ordonnantie moeten worden gedefinieerd en dat een ontwerp van wijziging van de ordonnantie voor advies aan de Autoriteit moet worden toegezonden voordat het ontwerp wordt goedgekeurd (punt 10);
- dat het doel (de doeleinden) van de verwerking en de verwerkingsverantwoordelijke, voor alle verwerkingen, in de ordonnantie moeten worden vermeld (punten 11, 15, 16, 18 en 36);
- dat, behalve voor de verwerking van de gebruikersgegevens en de strafregistergegevens, de vaststelling van de wezenlijke elementen - afgezien van het doel en de verwerkingsverantwoordelijke - in het ontwerp mag worden opgenomen, op voorwaarde dat de delegatie in de ordonnantie op een voldoende nauwkeurige manier wordt gedefinieerd (punt 11);
- dat de verwerking van de gegevens die op de uittreksels uit het strafregister vermeld staan, een voorafgaande wijziging impliceert van de in artikel 7 van de ordonnantie bedoelde delegatie (punt 12);
- dat de verstrenging van de voorwaarden moet worden uitgelegd in de memorie van toelichting bij de norm tot wijziging van de ordonnantie (punt 22);
- dat de relevantie van de verwerking van gegevens betreffende *"de gebruikte methoden, de verkregen resultaten en, in het geval van de centra voor gezinsplanning, de monitoring van*

²⁵ ENISA <https://www.enisa.europa.eu/publications/data-pseudonymisation-advanced-techniques-and-use-cases> en <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-proposes-best-practices-and-techniques-for-pseudonymisation>;

²⁶ Hetzelfde geldt voor het evenredigheidsbeginsel dat verwijst naar het specifiekere beginsel van 'minimale gegevensverwerking' dat inhoudt dat de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, conform artikel 5, § 1, c) van de AVG.

de vrijwillige zwangerschapsonderbrekingen" [vrije vertaling] moet worden aangetoond in de memorie van toelichting bij de norm tot wijziging van de ordonnantie (die desgevallend de pseudonimisering van deze gegevens zal voorschrijven) (punt 24);

- dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de doeleinden - subsidiëring, verifiëring en controle of rapportering - waarvoor elk van de opgesomde categorieën van gegevens mogen worden verwerkt (punt 25);
- dat het opnemen van de wezenlijke elementen van de verwerking van de strafregistergegevens (in de ordonnantie) vergezeld moet gaan van een motivering in het licht van het evenredigheidsbeginsel en nauwkeurig moet bepalen van welke categorieën van veroordelingen het personeel, met inbegrip van de coördinator, vrij moet zijn, en gedurende welke periode deze categorieën van veroordelingen niet mogen hebben plaatsgevonden (punten 26 en 27);
- dat het niet beperken van de verwerking tot de strafregistergegevens van de personeelsleden *"die tijdens hun werk rechtstreeks in contact komen met de gebruikers en hun familie"* moet worden verholpen of naar behoren gemotiveerd (punt 28);
- dat de noodzaak van een systematische mededeling van alle loonbriefjes van het personeel van de centra in het ontwerp moet worden gemotiveerd of gecompenseerd door de verplichting tot pseudonimisering van deze gegevens (punten 29 en 30);
- dat de bewaartermijn voor de notulen van de vergaderingen moet worden uitgedrukt als een maximum en niet als een minimum (punt 33);
- dat de (maximale) bewaartermijnen moeten worden vastgesteld en aangegeven in de ordonnantie voor de gebruikersgegevens en de gegevens over strafbare feiten die via de uittreksels uit het strafregister worden verkregen, en in het ontwerp voor de andere gegevens die moeten worden verwerkt (punt 34);

vestigt de aandacht van de aanvrager op de hoge eisen die aan anonimisering worden gesteld (punten 38-40).

Voor het Kenniscentrum,

(get.) Rita Van Nuffelen - Verantwoordelijke a.i. van het Kenniscentrum